

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-285

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Nykänen, Hannu			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kieltolain jälkeen - Helsingin anniskeluravintolat 1932-1939			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalihistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-05-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 81 s., 1 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tämän tutkielman tavoitteena tutkia anniskeluravintoloita Helsingissä 1930-luvulla, jolloin anniskelusta tuli jälleen vapaata kieltolain jälkeen. Kieltolaki oli voimassa 1919 -1932. Kieltolain aikana kuitenkin lainkuuliaisuus väheni, eikä kieltolaki vähentänyt väkijuomien käyttöä, vaan laittomuus rehotti kaikkialla maassamme. Väkijuomien -kuljetus ja salakauppa kukoistivat. Kieltolakia rikkoivat kaikki kansankerrokset. Edellä mainituista syistä kieltolaki kumottiin kansanäänestyksessä.</p> <p>Vuonna 1932 säädettiin väkijuomalaki, joka säätelä väkijuomien anniskelua ja vähittäismyyntiä, samassa yhteydessä perustettiin Alkoholiliike, jolle annettiin yksinoikeus väkijuomien vähittäismyynnissä. Anniskelu jäi pääsääntöisesti yksityisten ravintoloitsijoiden vastuulle. Väkijuomalaki säätelä tarkkaan anniskelua. Vuonna 1932 myönnettiin paljon anniskelulupia, jotta laiton viinanmyynti saataisiin loppumaan ja väkijuomat nautittaisiin anniskeluravintoloissa. Ravintoloitsijat olivat helpottuneita kieltolain päättymisestä, koska kieltolaki oli rasittanut ravintolaelinkeinoä. Raittiusväki oli huolissaan maamme väkijuomatilanteesta, koska väkijuomia tarjottiin nyt sekä laittomasti että laillisesti. Erityisen huolissaan oltiin nuorison alkoholin käytöstä. Väkijuomalain voimassaolon ensimmäisenä vuotena uusien anniskelumääräysten noudattaminen oli puutteellista, mikä johtui pääosin tietämättömyydestä.</p> <p>Ravintoloita oli kolmen tasoisia: kansanravintolat, jotka oli tarkoitettu työväestölle, sekä I ja II luokan ravintolat keski- ja yläluokalle. 1930-luvulla luokkajako oli selvempi kuin nykyään ja jokainen luokka kävi omilla ravintoloissaan. Kansanravintoloita pidettiin ongelmana, koska työväestö ei tullut ravintolaan nauttimaan ateriaa, vaan tuli sinne juopumistarkoituksessa. Myös olutravintolat nähtiin ongelmana, koska oluen juomisen aloittamisen katsottiin johtavan väkevämpien juomien käyttöön ja edelleen alkoholismiin. Oluotravintoloille anniskelulupia myönnettiin entistä vähemmän ja niiden määrä väheni. Kolmantena ongelmana pidettiin tanssiravintoloita, joissa esiintyi prostituutiota. Ongelmaa yritettiin ratkaista anniskeluravintoloita koskevilla tanssikielloilla.</p> <p>Anniskelun valvonnan toteuttajaksi Helsinkiin perustettiin Valvontatoimikunta, jossa oli edustettuna sekä Alkoholiliike että ravintoloitsijat. Toinen valvontaorganisaatio oli Kansalaisvastuu ry., jonka asiamiehet suorittivat ravintoloiden tarkkailua ilman toimivaltuuksia. Anniskelun valvonnan käytännön työn toteuttajina olivat kunnalliset tarkastajat. Yleisimmät anniskelurikkomukset olivat oluen tarjoilu ilman ateriaa ennen kello 12 ja liika-anniskelu, joka tarkoitti anniskelua päihtyneelle.</p> <p>Anniskeluravintolat olivat luvanvaraisia yrityksiä, koska anniskelulupa oli voimassa vain kolme vuotta, ravintoloitsija ei voinut tehdä kovin pitkälle meneviä suunnitelmia yityksensä suhteen. Anniskeluravintoloiden liikevaihdosta puolet tuli vuonna 1938 väkijuomien myynnistä. Suurin henkilöstöryhmä oli keittiöhenkilökunta, jolla oli kiinteä kuukausipalkka. Tarjoilijoiden palkka koostui pääasiassa asiakkaiden maksamista juomarahastoista. Väkijuomien hinnankorotukset 1939 vähensivät asiakkaita ravintoloista. Talvisodan syytyminen samana vuonna aiheutti monenlaisia rajoituksia anniskeluravintoloiden toimintaan.</p> <p>Tutkielman tärkeimpiä tuloksia: 1) Kansalaisvastuun toiminnan selvittäminen ja sen läheinen yhteisyys Alkoholiliikkeeseen, 2) olutviamielisyys, joka ulottui aina sosiaaliministeriöön asti, 3) lääkärit näkivät oluen juonnissa myönteisiäkin puolia, 4) viranomaisyhteistyön selvittäminen anniskelun valvonnassa, 5) anniskelurikkomusten määrän väheneminen etenkin olutravintoloiden kohdalla, 6) selkeä luokkajako ravintoloiden ja niiden asiakkaiden kohdalla.</p> <p>Tärkeimmät lähteet: Oy Alko Ab Alkoholihallinto-osaston arkisto 1932 -1939. KA.</p> <p>Ravintolalehdet 1932-1939</p> <p>Kylväjä 1932-1939</p> <p>Alkoholiliikkeen aikakauskirjat 1936-1939</p> <p>Alkoholiliikkeen vuosikertomukset 1932-1939</p> <p>Tutkimuskirjallisuus</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>ravintolat - Helsinki - 1930-luku</p> <p>alkoholi</p> <p>alkoholipolitiikka</p> <p>päihdepolitiikka</p> <p>lainsäädäntö</p> <p>väkijuomalaki</p> <p>anniskelu</p>			

Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information